

Zelo pohvalno je, da se je skupina avtorjev lotila novega problema v geografiji in s tem odprla še en vidik raziskovalne in uporabne pomembnosti geografije. Upamo, da bodo z objavo svojih rezultatov uspeli prepričati nasprotno misleče, da je vendarle okolje temeljni okvir, v katerem ugotavljamo njegovo ranljivost. Želimo pa tudi, da bi pri tovrstnih problemih, ki se dotikajo tudi bistva naše stroke, geografi zavzeli skupno stališče in ga potem zagovarjali. Dejstvo je, da se bomo morali za lokalno okolje kakor tudi za probleme okolja na občinski ravni zavzemati predvsem sami in da tu ne moremo računati le na priporočila Evropske unije.

**DOPRINOS PROF. LUDVIKA OLASA
K RAZVOJU SLOVENSKE ŠOLSKE
GEOGRAFIJE**
Karmen Kolenc - Kolnik

Profesorja Ludvika Olasa uvrščamo ob dr. M. Zgoniku in dr. J. Medvedu med utemeljitelje moderne šolske geografije na Slovenskem.

Svoje prvo delovno mesto je nastopil na osnovni šoli v Puconcih, nadaljeval pa na Srednji kmetijski šoli v Rakičanu in Ekonomski srednji šoli v Murski Soboti. To ni bilo le obdobje nabiranja pedagoških izkušenj, temveč obdobje njegovega intenzivnega iskanja povezav med geografsko teorijo in prakso, med geografskim raziskovanjem in aplikacijo geografskih dognanj tako za izobraževalne kot tudi druge družbene potrebe.

Prav povezovanje raziskovalnega in izobraževalnega dela je bilo središče razmišljanja in delovanja prof. Olasa vse življenje.

Za nekaj let je prekinil pedagoško delo in kot analitik služboval na Zavodu za ekonomiko in urbanizem v Murski Soboti in kot ravnatelj vodil tamkajšnjo Pokrajinsko in študijsko knjižnico. Nato pa se je septembra 1975 odzval na povabilo Pedagoške akademije v Mariboru, kjer je vse do upokojitve junija 1990 kot višji predavatelj predaval na Oddelku za geografijo Metodiko geografije in Izbrana poglavja iz spoznavanja družbe – geografija na oddelku za razredni pouk.

Njegove bogate izkušnje, pridobljene tako na osnovni poučevanja na osnovnošolski kot srednješolski stopnji ter sledenje potreb modernizacije pouka geografije se odražajo v njegovem delu s študenti. Bil je priljubljen predavatelj in mentor študentom na njihovih prvih negotovih učnih nastopih in pedagoški praksi ali pa pri mentorstvu diplomskih nalog.

Dober pedagoški zgled pa so študentje dobivali tudi na številnih študijskih ekskurzijah, ki jih je organiziral in vodil. Med drugim je soorganiziral in vodil program raziskovalnega dela za geografije na raziskovalnem taboru Energija, energetska kriza, okolje in šo-

la (1988) in, če omenimo eno zadnjih ekskurzij, kjer je sodeloval kot soavtor, strokovno ekskurzijo v Potrno, na avstrijsko Štajersko.

Že od ustanovitve gibanja Znanost mladini je sodeloval tako pri organizaciji kot izvedbi številnih mladinskih taborov v severovzhodni Sloveniji in na narodnostno mešanih območjih z obeh strani slovensko-madžarske meje. Kot dober poznavalec socialno-ekonomskih razmer podeželja severovzhodne Slovenije in obmejnih narodnostno mešanih območij je vodil številne ekskurzije domačih in tujih študentov ter profesorjev, saj je sodil med začetnike poglobljenih geografskih terenskih študij Pomurja in Porabja.

Znanstveno-raziskovalnemu delu se je posvetil sočasno z zaključkom svojega uspešnega diplomskega dela. Raziskoval je tako na področju regionalne geografije severovzhodne Slovenije kot tudi na področju pedagoškega dela. Med pomembnejše prispevke razvoja slovenske didaktike geografije lahko uvrščamo njegove objave s področja modernizacije pouka geografije: Aktivizacija učencev s pomočjo različnih oblik pri pouku geografije v osnovni šoli (1986), Metodični prispevki za uspešnejše vzgojno-izobraževalno delo (1986), Dodatni pouk pri geografiji (1987), Gospodarska geografija v učnih programih osnovnih šol (1989) in Geografska terminologija pri predmetu SD (1989).

Na osnovi preučevanih tem je koncipiral in v soavtorstvu s F. Maričem napisal enega sodobnejših in najpogostejše ponatisnjenih učbenikov za pouk zemljepisa v osnovni šoli prejšnjega stoletja, to je Zemljepis za 7. razred osnovne šole, ki je po svoji izdaji leta 1986 (MK) v naslednjih enajstih letih doživel osem ponatisov s popravki in dopolnitvami. Samemu učbeniku sta s sodelavcem dodala še zbirki diapozitivov in prosojnic (DZS, 1988), ki so skupaj z izdanimi metodičnimi navodili (DZS, 1988) tvorili enega prvih zametkov sodobnih didaktičnih kompletov za poučevanje zemljepisa pri nas.

Kot dober poznavalec madžarskega jezika in tudi vodja Katedre za geografijo in Katedre za metodiko geografije je bil pomemben člen pri sodelovanju Pedagoške akademije in kasneje Pedagoške fakultete z Visoko učiteljsko šolo v Szombathelyu. To se je odražalo tako v njegovih strokovnih objavah s področja preučevanja geografskih pojmov pri dvojezičnem pouku (1988) ali pa v okviru njegovega prevajalskega dela pri izdaji znanstvenega zbornika ob 10. obletnici sodelovanja obeh predhodno omenjenih ustanov. V sodelovanju z madžarskim kolegom J. Pirisijem je prevedel in za potrebe naše osnovne šole priredil delovna zvezka za Spoznavanje okolja v prvem in drugem razredu (1986).

Leta 1963 je bil prof. Olas imenovan za zunanje sodelavca Inštituta za geografijo Univerze v Ljubljani in je večino svojega dela namenil raziskovalnim programom s področja regionalnih študij manj razvitih

območij severovzhodne Slovenije. S sodelavci se je lotil tudi dveh vsebinsko bolj pedagoško zasnovanih raziskav, v katerih so preučevali mrežo šol v občini Lendava (1981) ter metodologijo in probleme načrtovanja šolske mreže v Prekmurju (1982).

Profesor Ludvik Olas je na Katedri za metodiko geografije (danes didaktika geografije) nasledil dr. Mavricija Zgonika, katerega delo ni le nadaljeval, temveč zelo učinkovito tudi nadgrajeval in tako doprinesel, da je danes Oddelek za geografijo Pedagoške fakultete v Mariboru prepoznaven doma in v tujini kot dobro izobraževalno in raziskovalno izhodišče učiteljev geografije. Za svoje strokovno in predano pedagoško delo je pokojni Ludvik Olas prejel številna priznanja: Zlato plaketo Pedagoške fakultete Maribor, Srebrno plaketo Univerze v Mariboru, Ilesičevo priznanje ZGDS za pomemben prispevek pri izobraževanju in uveljavitvi geografije na Slovenskem in najvišje priznanje Društva učiteljev geografije Slovenije Priznanje Blaža Kocena za življenjsko delo na področju šolske geografije, če omenimo le tista za pedagoške zasluge.

Res je, decembra 2002 smo se poslovili od prof. Olasa, toda njegovo raziskovalno delo in pedagoški zgled bosta še dolgo prisotna v delu njegovih učencev, danes pomembnih in uglednih strokovnjakov z različnih področij geografskega izobraževanja in raziskovanja.

Spoštovani naročniki!

Spremembe naročniških razmerij (prijave, odjave) sporočite upravniku revije na naslov: Damir Josipovič, Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Gosposka ulica 13, Ljubljana, e-naslov: damir.josipovic@guest.arnes.si. Veljati pričnejo s 1. januarjem naslednjega leta, razen za šole, pri katerih se spremembe lahko upoštevajo tudi s pričetkom novega šolskega oziroma študijskega leta. Prosimo tudi, da sporočite morebitne spremembe naslova.

Damir Josipovič

SODELAVCEM GEOGRAFSKEGA OBZORNIKA

Geografski obzornik je revija, namenjena popularizaciji geografije. V njem so objavljeni prispevki s področja geografije in sorodnih ved, zato naj članki tematsko sodijo v ta okvir. Napisani naj bodo strokovno, vendar v dovolj poljudnem jeziku. Dobrodošli so prispevki, ki povzemajo rezultate raziskovalnega dela, prispevki s področja izobraževanja, regionalnogeografski prispevki ter poročila o dejavnostih društev, strokovnih srečanjih in strokovni literaturi.

V želji po čim bolj uspešnem sodelovanju vsem dosedanjim in prihodnjim sodelavcem revije na kratko predstavljamo temeljna tehnična navodila.

- Prispevki naj bodo oddani na papirju (natisnjeno besedilo v enem izvodu) in v digitalni obliki (disketa, pripeta datoteka v elektronski pošti ipd.). To velja tako za besedilo kot za grafične priloge (z izjemo fotografij). Priporočeni formati so DOC za besedila, CDR za karte ali sheme ter XLS za grafikone.
- Dolžina daljših strokovnih prispevkov naj ne presega 15.000 znakov, dolžina poročil, prikazov in podobnih sestavkov pa naj se omeji na največ 5000 znakov.
- Slikovne priloge (fotografije, grafikoni, karte) naj bodo opremljene z ustrežno dolgimi podnapisi oziroma naslovi.
- Pri oblikovanju preglednic, grafikonov in kart upoštevajte format revije. Izogibajte se prevelikim slikovnim in tabelaričnim prilogam.
- Obvezne sestavine daljših strokovnih prispevkov so izvleček, ključne besede ter uporabljena literatura oziroma viri.
- Obseg izvlečka naj bo med 300 in 500 znakov skupaj s presledki.
- Citiranje in seznam literature naj bosta skladna s standardi te revije.
- Avtorji naj ne pozabijo dodati osnovnih podatkov o sebi (izobrazba in naziv, naslov, elektronski naslov, telefon ipd.).

Za konec vas v imenu uredniškega odbora vabim k sodelovanju in upam, da se boste vabilu čim bolj množično odzvali.

Dejan Cigale

